

ORGANIZACJA ORAZ PROWADZENIE PRAC REALIZOWANYCH PRZY CZYNNYCH PASACH DROGOWYCH

wydanie pierwsze

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. K...'.

Spis treści

1. CEL WPROWADZENIA PROCEDURY I ZAKRES STOSOWANIA	3
2. DEFINICJE, TERMINOLOGIA I INFORMACJE DODATKOWE	3
3. OPIS POSTĘPOWANIA.....	5
3.1. Organizacja pracy.....	5
3.2. Zarządzanie infrastrukturą.....	5
3.3. Organizacja prac awaryjnych.....	5
3.4. Organizacja prac planowych.....	6
3.5. Ręczne kierowanie ruchem podczas prac wymagających zajęcia pasa drogowego	6
3.6. Wymagania dla osób kierujących ruchem drogowym	7
4. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW.....	8
5. AKTY PRAWNE I DOKUMENTY ZWIĄZANE	8
6. PODPISY.....	9

1. CEL WPROWADZENIA PROCEDURY I ZAKRES STOSOWANIA

1.1. Celem procedury jest określenie minimalnych wymagań w zakresie organizacji i zabezpieczenia prac w sytuacji konieczności zajęcia czynnego pasa drogowego. Instrukcja obowiązuje osoby organizujące oraz wykonujące prace przy urządzeniach elektroenergetycznych oraz w ich pobliżu na stanowiskach dozoru i eksploatacji u:

- a) prowadzących eksploatację,
- b) wykonawców zewnętrznych.

2. DEFINICJE, TERMINOLOGIA I INFORMACJE DODATKOWE

Autostrada	droga przeznaczona wyłącznie do ruchu pojazdów samochodowych: 1) wyposażona przynajmniej w dwie trwale rozdzielone jednokierunkowe jezdnie, 2) posiadająca wielopoziomowe skrzyżowania z wszystkimi przecinającymi ją drogami transportu lądowego i wodnego, 3) wyposażona w urządzenia obsługi podróżnych, pojazdów i przesyłek, przeznaczone wyłącznie do użytkowników autostrady.
Droga	budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiąca całość techniczno-użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym.
Droga ekspresowa	droga przeznaczona wyłącznie do ruchu pojazdów samochodowych: 1) wyposażoną w jedną lub dwie jezdnie, 2) posiadająca wielopoziomowe skrzyżowania z przecinającymi ją innymi drogami transportu lądowego i wodnego, z dopuszczeniem wyjątkowo jednopoziomowych skrzyżowań z drogami publicznymi, 3) wyposażoną w urządzenia obsługi podróżnych, pojazdów i przesyłek, przeznaczone wyłącznie do użytkowników drogi.
Opinia	opinia będąca załącznikiem do Projektu organizacji ruchu wystawiana przez: 1) komendanta wojewódzkiego Policji – w przypadku projektu obejmującego drogę krajową lub wojewódzką, 2) komendanta powiatowego Policji – w przypadku projektu obejmującego drogę powiatową, 3) komendanta miejskiego Policji – w przypadku projektu obejmującego drogę położoną w mieście na prawach powiatu lub w mieście stołecznym Warszawie, z wyjątkiem autostrady i drogi ekspresowej, 4) zarządcę drogi, jeżeli nie jest on jednostką składającą projekt, 5) organ zarządzający ruchem na drodze niższej kategorii krzyżującej się z drogą wyższej kategorii na której ma być zmieniona organizacja ruchu, 6) organ zarządzający ruchem na drodze objętej objazdem, jeśli taki

Organ zarządzający ruchem	objazd jest założony w projekcie. organem zarządzającym ruchem są dla dróg: 1) krajowych - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad,2) wojewódzkich - Marszałek Województwa,3) powiatowych – Starosta,4) gminnych - Starosta. W granicach miast na prawach powiatu zarządcą ruchu na wszystkich drogach publicznych, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest prezydent miasta.
Organizacja ruchu	rozumie się przez to, mające wpływ na ruch drogowy: 1) geometrię drogi i zakres dostępu do drogi,2) sposób umieszczania znaków pionowych, poziomych, sygnalizatorów i urządzeń bezpieczeństwa ruchu,3) zasady i sposób działania sygnalizacji, znaków świetlnych, znaków o zmiennej treści i innych zmiennych elementów.
Pas drogowy	wydzielony liniami granicznymi grunt wraz z przestrzenią nad i pod jego powierzchnią, w którym są zlokalizowane droga oraz obiekty budowlane i urządzenia techniczne związane z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urządzenia związane z potrzebami zarządzania drogą.
Projekt tymczasowej organizacji ruchu	dokumentacja sporządzona w celu zatwierdzenia organizacji ruchu przez właściwy organ zarządzający ruchem.
Ulica	droga na terenie zabudowanym lub przeznaczonym do zabudowy zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w której ciągu może być zlokalizowane torowisko tramwajowe.
Zarząd drogi	Zarządcami dróg są dla dróg: 1) krajowych - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad,2) wojewódzkich - zarząd województwa,3) powiatowych - zarząd powiatu,4) gminnych - wójt (burmistrz, prezydent miasta). W granicach miast na prawach powiatu zarządcą wszystkich dróg publicznych, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych, jest prezydent miasta.
Zespół	grupa, w skład której wchodzi co najmniej dwie osoby wykonujące pracę.

3. OPIS POSTĘPOWANIA

3.1. Organizacja pracy

Prace wymagające zajęcia pasa drogowego organizuje kierownik lub upoważniony pracownik Działu Realizacji Usług lub Wykonawca Zewnętrzny.

3.2. Zarządzanie infrastrukturą

Drogą publiczną jest drogą zaliczoną na podstawie ustawy o drogach publicznych do jednej z kategorii dróg, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych. Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie:

- 1) **drogi krajowe** – stanowiące własność Skarbu Państwa i zarządzane przez służby Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad,
- 2) **drogi wojewódzkie** – stanowiące własność właściwego samorządu województwa i zarządzane przez zarządy dróg wojewódzkich,
- 3) **drogi powiatowe** – stanowiące własność właściwego samorządu powiatu i zarządzane przez zarządy dróg powiatowych lub wydziały starostw powiatowych,
- 4) **drogi gminne** – stanowiące własność właściwego samorządu gminy i zarządzane przez urzędy gmin.

Odrębne zasady obowiązują drogi na terenie miast na prawach powiatów grodzkich, gdzie drogi wszystkich kategorii (za wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych) podlegają samorządom tychże miast.

Ulice leżące w ciągu dróg o danych kategoriach należą do tej samej kategorii, co te drogi.

Drogi niezaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych, w szczególności drogi w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, dojazdowe do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, place przed dworcami kolejowymi, autobusowymi i portami oraz pętle autobusowe, są drogami wewnętrznymi.

Budowa, przebudowa, remont, utrzymanie, ochrona i oznakowanie dróg wewnętrznych oraz zarządzanie nimi należy do zarządcy terenu, na którym jest zlokalizowana droga, a w przypadku jego braku – do właściciela tego terenu.

3.3. Organizacja prac awaryjnych

- 3.3.1. Prace awaryjne to prace wynikające z pilnych interwencji sieciowych, które mogą być prowadzone w jednym miejscu lub w kilku miejscach wzdłuż drogi.
- 3.3.2. Dla prac awaryjnych w obrębie czynnego pasa ruchu stosuje się samochód wyposażony w światła ostrzegawcze koloru pomarańczowego posiadające homologację dopuszczającą je do użytkowania w ruchu drogowym. Światła ostrzegawcze powinny być zamontowane na samochodzie w taki sposób, aby były widoczne dla wszystkich uczestników ruchu.
- 3.3.3. Samochód, o ile to jest możliwe, należy zawsze ustawiać zgodnie z kierunkiem ruchu (tyłem do nadjeżdżających samochodów).

- 3.3.4. Strefę pracy, w której będą przebywali pracownicy należy wygrodzić poprzez rozstawianie na zajętej części pasa ruchu pachołków drogowych U-23 (w wersji fluoroscencyjnej).
- 3.3.5. Wszyscy pracownicy przebywający w strefie pracy mają obowiązek używania odzieży ochronnej zapewniającej standard co najmniej 1 klasy widzialności.
- 3.3.6. Pracownicy wykonujący pracę w strefie pracy mają zakaz wychodzenia poza jej wygrodenie pachołkami (nie dotyczy osób kierujących ruchem) oraz wchodzenia na czynny pas ruchu za samochód (przed oznakowanie znajdujące się na samochodzie). Wszelkie czynności związane z wyjmowaniem narzędzi, materiałów z samochodu itp. należy wykonywać w sposób bezpieczny.

3.4. Organizacja prac planowych

- 3.4.1. Dla prac planowych, należy opracować i zatwierdzić z odpowiednimi zarządcami dróg projekt organizacji ruchu. Projekty te winny być opracowane na planach sytuacyjnych zawierających inwentaryzację istniejącego oznakowania, uwzględniając przy ustawieniu oznakowania jego dostrzegalność wynikającą z geometrii i profilu drogi.
- 3.4.2. Zatwierdzona organizacja ruchu ma organowi zarządzającemu ruchem umożliwiać potwierdzenie lokalizacji znaków drogowych, urządzeń sygnalizacyjnych i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- 3.4.3. O zajęciu pasa drogowego i prowadzeniu prac planowych należy powiadomić zarządcę drogi.

3.5. Ręczne kierowanie ruchem podczas prac wymagających zajęcia pasa drogowego

Znaczenie poleceń i sygnałów podawanych przez osoby kierujące ruchem określają przepisy w sprawie znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu.

Polecenia i sygnały powinny być jednoznaczne i zrozumiałe dla osób, dla których są przeznaczone. Sygnały lub polecenia uprawniona osoba podaje za pomocą tarczy do zatrzymywania pojazdów, a w warunkach niedostatecznej widoczności – latarki wyposażonej w światło czerwone i zielone.

Kierujący ruchem daje sygnały za pomocą postawy i ruchu rąk:

- 1) Postawa, w której kierujący ruchem jest zwrócony bokiem do nadjeżdżających pojazdów, oznacza zezwolenie na wjazd na skrzyżowanie lub odcinek drogi za osobą kierującą ruchem, a dla pieszych – zezwolenie na wejście na jezdnię.
- 2) Postawa, w której kierujący ruchem jest zwrócony przodem lub tyłem do nadjeżdżających pojazdów, oznacza zakaz wjazdu na skrzyżowanie lub odcinek drogi za osobą kierującą ruchem, a dla pieszych – zakaz wejścia na jezdnię.
- 3) Podniesienie ręki do góry przez osobę kierującą ruchem oznacza mającą nastąpić zmianę dotychczas danego sygnału. Dla uczestników ruchu, dla których ruch był zamknięty, oznacza, że za chwilę będzie dawany sygnał oznaczający zezwolenie na wjazd lub wejście, a dla uczestników ruchu, dla których ruch był otwarty, oznacza, że za chwilę będzie dawany sygnał zakazujący wjazdu lub wejścia.
- 4) Ręka osoby kierującej ruchem wyciągnięta poziomo, poprzecznie do kierunku jazdy zbliżających się pojazdów, oznacza zakaz wjazdu na skrzyżowanie lub odcinek drogi za osobą kierującą ruchem.

Sygnał oznaczający nakaz zatrzymania pojazdu jest dawany:

- 1) w warunkach dostatecznej widoczności – tarczą do zatrzymywania pojazdów,
 - 2) w warunkach niedostatecznej widoczności – tarczą do zatrzymywania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym albo latarką ze światłem czerwonym.
- Tarcza do zatrzymywania pojazdów ma kształt czerwonego koła z białym obrzeżem.

3.6. Wymagania dla osób kierujących ruchem drogowym

3.6.1. Wymagania kwalifikacyjne i zdrowotne.

Pracownicy kierujący ruchem w związku z wprowadzoną organizacją ruchu muszą być:

- 1) przeszkoleni w zakresie kierowania ruchem drogowym i posiadać stosowne uprawnienia,
- 2) przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- 3) zapoznani z przepisami o ruchu drogowym.

3.6.2. Wyposażenie osobiste pracownika kierującego ruchem:

- 1) dokumentu uprawniającego do kierowania ruchem,
- 2) hełm ochronny z paskiem podbródkowym,
- 3) ubranie i obuwie ochronne,
- 4) tarczę do kierowania ruchem (tzw. lizak), a w warunkach niedostatecznej widzialności – latarkę wyposażoną w światło czerwone i zielone,
- 5) narzutkę ostrzegawczą o barwie fluorescencyjnej pomarańczowoczerwonej, z żółtymi pasami z materiału odblaskowego co najmniej klasy 2 oraz nadrukiem koloru czarnego lub granatowego na plecach i z przodu o treści: „KIEROWANIE RUCHEM”. Wzór narzutki ostrzegawczej:

Narzutka — przód

Narzutka — tył

4. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

- Załącznik Nr 1 Oświadczenie o zapoznaniu się z procedurą.
Załącznik Nr 2 Historia wprowadzonych zmian.

5. AKTY PRAWNE I DOKUMENTY ZWIĄZANE

- 1) Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 2068 z póź. zm.).
- 2) Ustawa prawo o ruchu drogowym z dnia 20 czerwca 1997 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2020 roku, poz. 110 z póź. zm.).
- 3) Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 roku w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach publicznych oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzeniem (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 784 z póź. zm.).
- 4) Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 roku w sprawie znaków i sygnałów drogowych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku poz. 454 z póź. zm.).
- 5) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 roku w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (tekst jednolity Dz. U. z 2019 roku, poz. 2311 z póź. zm.).
- 6) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lipca 2010 roku w sprawie kierowania ruchem drogowym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 143 z póź. zm.).
- 7) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2004 roku w sprawie określenia warunków udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 1264 z póź. zm.).
- 8) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wzoru ubioru niektórych osób uprawnionych do wydawania poleceń i sygnałów w zakresie kierowania ruchem na drodze (Dz. U. z 2008 roku nr 132 poz. 840 z póź. zm.).
- 9) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 lipca 2011 roku w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg, których zarządcą jest Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 1608 z póź. zm.).

6. PODPISY

Opracował:	Imię i nazwisko - stanowisko Robert Dąbrowski - Specjalista Wiodący ds. BHP	Podpis i data
Akceptacja Dyrektora/Kierownika:	Imię i nazwisko - stanowisko Dyrektor Departament Realizacji Usług	Podpis i data
Akceptacja prawna:	Imię i nazwisko - stanowisko z upao. RADCY PRAWNY Jarzowski	Podpis i data
Zatwierdzono do stosowania:	Zarząd Spółki	Zarządzenie Wiceprezesa Zarządu nr 08/2023 dnia 03.03.2023
Wprowadzono do stosowania z dniem:		03.03.2023 roku

